

УДК 614.4:616-036.21:259.944.4

АНАЛІЗ СОЦІАЛЬНИХ ТА ПРАВОВИХ НАСЛІДКІВ ПАНДЕМІЇ COVID-19

Болдарь Г.Є., Гавриш Н.Б., Лахзіл Рахал, Елаамірі Мохамед
Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна
socpharm@nuph.edu.ua

РЕЗЮМЕ. У статті виділено та проаналізовано основні соціальні та правові наслідки пандемії COVID-19 у їх нерозривному взаємозв'язку. Звернено увагу на внесення змін у законодавство різних країн, які стосуються: встановлення карантинних правил та пов'язаних з ними обмежень певних прав людини; надання медичної допомоги та забезпечення населення ЛЗ; введення в обіг вакцин та проведення вакцинації населення. Висвітлено вплив економічної кризи в різних галузях, а також пов'язані з цим проблеми на ринку праці та у сфері зайнятості населення. Розкрито специфічні тенденції щодо форм вчинення правопорушень у цій надзвичайній ситуації, охарактеризовано невідкладні та прогнозовані виклики для системи охорони здоров'я.

Ключові слова: пандемія, COVID-19, соціальний стрес, наслідки, система охорони здоров'я.

Вступ. Всесвітня організація охорони здоров'я (ВООЗ) 30.01.2020 р. визнала спалах нової коронавірусної пневмонії COVID-19 надзвичайною ситуацією в галузі суспільної охорони здоров'я, що має міжнародне значення, а 11.02.2020 р. захворювання отримало офіційну назву SARS-CoV-2.

Нажаль, і через понад 3 роки з моменту перших повідомлень про випадки цього захворювання пандемія COVID-19 все ще залишається гострою глобальною надзвичайною ситуацією. ВООЗ зауважує, що держави-члени перебувають у різних ситуаціях щодо COVID-19 через низку чинників, серед яких імунітет на рівні населення, суспільна довіра, доступ до вакцин та лікарських засобів (ЛЗ) [1]. Саме тому на часі є комплексний погляд на негативні наслідки та виклики, які поставила пандемія цієї хвороби як перед світовою спільнотою, так і перед окремими державами.

Метою роботи стало виділення та аналіз основних соціальних та правових наслідків пандемії COVID-19.

У процесі дослідження було використано наступні **методи** наукового пізнання: контент-аналіз нормативно-правових актів (НПА), інформації у медіа та інших документів, а також синтезу, узагальнення, порівняння, систематизації.

Результати дослідження. Пандемія COVID-19 викликала соціальний стрес, який охопив фактично з усіма сферами життєдіяльності сучасного суспільства [2, 3, 4]. До основних соціальних та правових наслідків пандемії COVID-19 у різних державах світу можна віднести наступні: 1) внесення змін у законодавство, які стосуються: встановлення карантинних правил та пов'язаних з ними обмежень певних прав людини; надання медичної допомоги та забезпечення населення ЛЗ; введення в обіг вакцин та проведення вакцинації населення; 2) економічна криза в різних галузях; 3) проблеми на ринку праці та у сфері зайнятості населення; 4) специфічні тенденції щодо форм вчинення правопорушень; 5) невідкладні та прогнозовані виклики для системи охорони здоров'я; 6) вплив морально-психологічний стан суспільства.

Вважаємо за необхідне особливо підкреслити, що всі наведені наслідків пандемії COVID-19 дуже тісно пов'язані між собою, в певних випадках обумовлюють один одного. Розглянемо кожний з наведених напрямів більш детально.

По-перше. Законодавство більшості держав зазнало відповідних змін та доповнень щодо введення необхідних карантинних заходів (локдауну), які передбачали суворі обмеження на пересування, заборону групових зібрань та масових заходів, режим ізоляції для населення, закриття кордонів. Під час пандемії деякі держави офіційно оголосили про відступ від положення про пересування для того, щоб уповільнити поширення вірусу, вводили обмеження на свободу міжнародного пересування між країнами і внутрішнього пересування [3].

Соціальне дистанціювання завдяки введенню карантину або добровільної відмови громадян від поїздок торкнулося соціальних, економічних і культурних прав людини. Не можна не погодитися з твердженням, що свобода пересування

нерозривно пов'язана з такими правами людини, як правом на працю, на освіту, на охорону здоров'я, свободу релігії та переконань [3].

По-друге. Пандемія COVID-19 спровокувала глобальну економічну кризу. Кожна країна прямо чи опосередковано відчує негативний вплив коронавірусу на свою фінансово-економічну систему [5]. Протягом 2020-2022 років спостерігалось падіння фондового ринку, світові кризи ланцюга постачань товарів, енергетична та продовольча, а також сплеск інфляції, панічні покупки, дефіцит товарів (продуктів харчування, масок, ЛЗ, дезінфікуючих засобів, тестів, мікросхем тощо), підвищення цін тощо.

Фахівці відмічають, що в Україні під час пандемії COVID-19 проблема продовольчої безпеки набула додаткової гостроти. Внаслідок різного роду карантинних заходів, які обмежують економічну активність аграрних підприємств, транспортне переміщення продовольчих товарів, роботу частини ринків сільської продукції та установ громадського харчування, виникають ризики у сфері якості та кількості споживання продуктів харчування [6].

І.В. Чумак вважає, що за умов різкого падіння доходів населення змушене ще більше заощаджувати та скорочувати витрати, в тому числі і на продукти харчування, а також переходити з більш якісних на менш якісні продовольчі товари, ще більшою мірою порушуючи збалансованість структури харчування [4]. Це також є однією з причин проблеми «прихованого голоду», коли навіть надмір калорій у продуктах харчування супроводжується браком у їх складі низки важливих поживних речовин, мікроелементів [4]. На думку вченого, соціальний стрес, породжений пандемією COVID-19, окрім очевидних ризиків, має ще й позитивний наслідок у сенсі сприяння руйнуванню індустріальної продовольчих традицій і каталізації процесу впровадження екологічних харчових інновацій, серед яких чільне місце має й аксіологічна ревальвація дикоросів і збиральництва [4].

По-третє. Проблеми у сфері зайнятості населення, які винили у більшості країн, обумовлені припиненням роботи багатьох підприємств. Наприклад, в

Україні під час розгортання першої хвилі пандемії понад 5 млн осіб після запровадження карантину вимушені були піти у відпустки [7]. Власники малого та середнього бізнесу втратили 25-50% доходів, що потягло за собою звільнення 10-25% працівників. Навіть великі підприємства втратили 10-25% прибутків і планують скорочення штатів на 25% [8].

По-четверте. Під час пандемії кронавірусу правопорушники дуже швидко стали «експлуатувати» кризові явища та адаптували свою діяльність відповідно до можливостей, які створила ця ситуація. Зокрема, відбулося зростання кількості виготовлених фальсифікованих ЛЗ, захисних масок, тестів на COVID-19, дезінфікуючих засобів, створених фейкових онлайн-аптек і магазинів для реалізації вказаних підробок. Спостерігалось збільшення фактів шахрайств з постачанням необхідної медичної продукції, коли гроші за неї були сплачені, а товар так і не був доставлений [9-19]. З'явилися нові форми злочинної діяльності, наприклад підробка COVID-сертифікатів [20, 21]. Нажаль, були зафіксовані хакерські атаки на заклади охорони здоров'я [22].

По-п'яте. Пандемія COVID-19 створила для систем охорони здоров'я всіх країн світу потужні невідкладні та прогнозовані виклики, заставила працювати в екстремальних умовах на межі можливого для вирішення головного завдання – збереження життя та здоров'я людей. Коронакризис показав певну недосконалість національних системи охорони здоров'я, наприклад корупцію керівництва лікарень, прикладом якої може слугувати колективний позов медичних сестер в США щодо приховування випадків захворювання пацієнтів на COVID-19, у тому числі неправильний збір тестових зразків з метою отримання завідомо хибно-негативних результатів [23].

Ще одним слабким місцем виявилася нехватка кадрів та приміщень для лікування хворих, надмірна перевантаженість медичного персоналу. Для подолання багатьох проблем залучалися волонтери. Наприклад, у Франції під час розпалу першої хвилі для допомоги відділенням реанімації волонтери забезпечували медичний персонал безоплатною кавою, зволожувальними кремами для рук, об'єднали зусилля з поліграфічною компанією 3DNatives для

виготовлення та надання захисних щитків [24]. Для вирішення питання нехватки приміщень будувались тимчасові та мобільні лікарні, зокрема у Китаї тимчасова лікарня на 1100 ліжок була перетворена з Уханьського спортивного центру.

Слід відзначити, що проаналізувавши проблеми, які висвітила практична робота національних систем охорони здоров'я щодо боротьби з пандемією, в деяких державах зрозуміли необхідність реформ у цій сфері. Наприклад, у Великій Британії розробили нову стратегію. В документі зазначено, що пандемія COVID-19 суттєво змінила ландшафт охорони здоров'я та медичної допомоги у державі, а швидкість, з якою криза охопила систему охорони здоров'я, вимагає нового типу реагування [25].

В Україні було прийнято ряд змін до законодавства, які стосуються порядку закупівля ЛЗ та медичних виробів (МВ) для боротьби з пандемією, реєстрації вакцин тощо. Наприклад, постановою Кабінету Міністрів України від 20.03.2020 р. № 224 було затверджено перелік товарів (у тому числі ЛЗ, МВ та/або медичного обладнання), необхідних для виконання заходів, спрямованих на запобігання виникненню і поширенню, локалізацію та ліквідацію спалахів, епідемій та пандемій гострої респіраторної хвороби COVID-19, операції з ввезення яких на митну територію України та/або операції з постачання яких на митній території України звільняються від оподаткування податком на додану вартість [26]. Крім того, для підвищення доступності населення до ЛЗ було дозволено дистанційну торгівлі ЛЗ [27].

По-шосте. Пандемія COVID-19 мала свої особливості впливу на морально-психологічний стан суспільства, які у свою чергу визначали соціальну та інформаційну політику урядів різних країн, напрями наукових досліджень, відповідні міри реагування з боку міжнародних організацій тощо.

Одним з небезпечних явищ стала інфодемія, коли поширення неправдивої інформації з питань охорони здоров'я сприяє виникненню у суспільстві стану масового неспокою та паніки, сприяє закупівлі підробленої медичної продукції (наприклад, тестів та вакцин від COVID-19), а також формує виникнення

недовіри до офіційних джерел. Саме тому ВОЗ у спеціальній аналітичній довідці, а також Європол а своєму офіційному сайті надали урядам та окремим особами рекомендації з подолання цієї загрози [28, 29].

Слід відзначити, що в Україні була запроваджена широка компанія соціальної реклами, спрямована на роз'яснення доцільності вакцинації як ефективного способу подолати епідемію, зокрема 25 млн гривень на таку інформаційну кампанію на телебаченні було виділено Урядом з бюджету [30].

За даними наукової довідці ВООЗ, яка була оприлюднена 02.03.2022 р., на тлі пандемії COVID-19 у всьому світі поширеність тривожних розладів і депресії зросла на 25% [31]. У цьому документі наводяться дані про вплив пандемії на психічне здоров'я молоді, представники якої схильні до непропорційно високого ризику виникнення суїцидальних тенденцій і схильності до самоушкодження. Також ідеться про те, що жінки постраждали більшою мірою, ніж чоловіки, і що в осіб із супутніми соматичними захворюваннями, як-от астма, рак і серцеві захворювання, відзначалася вища схильність до розвитку симптомів психічних розладів. Вказано, що особи із супутніми психічними розладами не є непропорційно високою мірою вразливими до інфекції COVID-19. Але у разі зараження представники цієї групи населення з більшим ступенем ймовірності потребують госпіталізації, стикаються з важкими формами хвороби та піддаються вищому ризику смерті порівняно з людьми без психічних розладів. До групи особливо високого ризику належать особи з важкими формами психічних розладів, наприклад психозами, а також представники молоді з психічними розладами [31].

За інформацією, наданою державами-членами ВООЗ, упродовж більшої частини пандемії з усіх основних послуг охорони здоров'я найбільші перебої було відзначено у сфері надання послуг із лікування психічних, неврологічних і наркологічних захворювань. Багато країн також повідомили про серйозні перебої в наданні життєво важливих послуг з охорони психічного здоров'я, включно з профілактикою самогубств [31].

Для вирішення вищезазначених проблем ВООЗ розробила та 17.06.2022 р. опублікувала свій найбільший огляд психічного здоров'я у світі з початку століття [32]. Крім того, 28.09.2022 р. ВООЗ і МОП оприлюднили спільно підготовлену аналітичну записку, в якій пропонується практична стратегія, що підкріплює нові глобальні рекомендації ВООЗ щодо психічного здоров'я у сфері праці [33].

Пандемія та пов'язані з цим карантинні обмеження мали негативний прояв у пенітенціарних закладах. Зокрема, у 2020 р. в Італії відбулися масові заворушення серед ув'язнених після того, як їм оголосили про заборону відвідин рідними і близькими. Бунти у закладах позбавлення волі мали місце в Салерно, Модені, Неаполі, Фрозіноне, Павії, Фоджі. Нажаль, в деяких випадках мали наслідком істотну шкоду життю та здоров'ю людей. Так, у в'язниці міста Модена бунт призвів до людських жертв. Близько 60 осіб підпалили в'язницю, щоб спробувати втекти, після чого захопили будівлю, включно з лазаретом. Там засуджені знайшли метадон та інші наркотики. У результаті, коли силовіки увійшли до в'язниці, вони виявили близько 20 в'язнів у стані сильного наркотичного сп'яніння. Двох з них урятувати не вдалося, вони померли від передозування. Ще одна людина загинула, надихавшись диму. Після того, як решту в'язнів перевели в інші будівлі, ще три людини померли. Крім того, під час бунту постраждали троє співробітників в'язниці і семеро медиків [34].

Висновки. Пандемія COVID-19 має низку негативних наслідків у різних сферах суспільного життя, вона стала викликом для соціальної політики різних держав світу та послужила поштовхом для впровадження нових ініціатив у галузі охорони здоров'я, інформації та цифрової грамотності з метою підвищення рівня фактичної підготовки до можливих нових загроз життю та здоров'ю людини.

Література

1. WHO. Coronavirus disease (COVID-19) pandemic. URL: <https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019> (дата звернення 20.02.2023).

2. Батиргарєєва В. С. Поширення пандемії COVID-19 в Україні: соціально-правові та кримінологічні проблеми /Батиргарєєва В. С., Борисов В. І., Євтєєва Д. П., Калініна А. В., Колодяжний М. Г., Шрамко С. С. Питання боротьби зі злочинністю. 2020. Випуск № 40. С. 10-22. URL: <http://pbz.nlu.edu.ua/article/view/237640> (дата звернення 12.01.2023).
3. Чорний О. В. Механізми реалізації державної політики у соціально-гуманітарній сфері під час пандемії COVID-19: освітні чинники відтворення людського капіталу. Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Державне управління. 2021. Том 32 (71). С. 47-51. URL: https://www.pubadm.vernadskyjournals.in.ua/journals/2021/1_2021/12.pdf (дата звернення 17.11.2022).
4. Чумак І. В. Пандемія COVID-19 як каталізатор інновацій у сфері публічної політики продовольчої безпеки. Право та державне управління. 2021. № 1. С. 161-169. URL: http://pdu-journal.kpu.zp.ua/archive/1_2021/26.pdf (дата звернення 15.11.2022).
5. Долбнєва Д. В. Вплив COVID-19 на економіку країн світу. Проблеми економіки. 2020. № 1 (43). С. 20-26. № URL: https://www.problecon.com/export_pdf/problems-of-economy-2020-1_0-pages-20_26.pdf (дата звернення 15.10.2022).
6. Остроушко А. Вплив COVID-19 на економіку України та пошук шляхів усунення наслідків карантинних заходів. Креативний простір. 2021. № 1. С. 97–98. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/krpr_2021_1_53 (дата звернення 20.12.2022).
7. Галасюк В. Економіка України: пандемія COVID-19, нова економічна реальність, рекомендації. Ukrainian association the club of Rome. URL: <http://www.clubofrome.org.ua/wp-content/uploads/2020/04/DoslidzhennyaFond-Zajdelya.pdf>. (дата звернення 20.12.2022).
8. Зубкова К., Стоянова О., Коваль І. Продовольча безпека у період пандемії COVID-19. Збірник наукових праць ЛОГОС. 2020. С. 48-49. URL: <https://doi.org/10.36074/09.10.2020.v2.12> (дата звернення 15.10.2022).

9. EUROPOL. Pandemic profiteering: how criminals exploit the COVID-19 crisis.

URL:https://www.europol.europa.eu/cms/sites/default/files/documents/pandemic_profiteering-how_criminals_exploit_the_covid-19_crisis.pdf (дата звернення 20.12.2022).

10. €7.9 million of illegal products seized in a hit against medicine traffickers. EUROPOL. 06.03.2020. URL:

<https://www.europol.europa.eu/newsroom/news/%E2%82%AC79-million-of-illegal-products-seized-in-hit-against-medicine-traffickers> (дата звернення 13.11.2022).

11. Global operation sees a rise in fake medical products related to COVID-19 // INTERPOL. URL: <https://www.interpol.int/News-and-Events/News/2020/Global-operation-sees-a-rise-in-fake-medical-products-related-to-COVID-19> (дата звернення 20.10.2022).

12. Keeping sport safe and fair: 3.8 million doping substances and fake medicines seized worldwide EUROPOL. 08.07.2019. URL:

<https://www.europol.europa.eu/media-press/newsroom/news/keeping-sport-safe-and-fair-38-million-doping-substances-and-fake-medicines-seized-worldwide> (дата звернення 14.11.2022).

13. Medical Product Alert N°9/2021: Falsified Soliris Falsified Soliris identified in WHO regions of the Americas, Europe and South East Asia URL: <https://www.who.int/news/item/22-12-2021-medical-product-alert-n-9-2021-falsified-soliris> (дата звернення 22.12.2022).

14. Medical Product Alert N°8/2021: Falsified Soliris Falsified Soliris identified in WHO regions of the Americas, Europe and South East Asia URL:

<https://www.who.int/news/item/21-12-2021-medical-product-alert-n-8-2021-falsified-combiart> (дата звернення 22.12.2022).

15. Medicines and doping substances worth €73 million seized in Europe-wide operation. EUROPOL. 10.12.2020. URL:

<https://www.europol.europa.eu/media-press/newsroom/news/medicines-and-doping->

substances-worth-%e2%82%ac73-million-seized-in-europe-wide-operation (дата звернення 13.11.2022).

16. Operation PANGAEA XIV: campaign against counterfeit and illegally imported medicinal products. Swissmedic. 08.06.2021. URL: <https://www.swissmedic.ch/swissmedic/en/home/humanarzneimittel/market-surveillance/medicinal-products-from-the-internet/warnings-related-to-medicinal-products-from-the-internet/operation-pangea-xiv-2.html> (дата звернення 16.10.2022).

17. Report on COVID-19-related trafficking of medical products as a threat to public health : United Nations Office on Drugs and Crime (UNODC) research brief prepared by the research and trend analysis branch and the unodc global reserach network. URL: https://www.campusvirtualsp.org/sites/default/files/unodc_-_research_brief_-_trafico_de_productos_medicos_relacionados_con_covid.pdf (дата звернення 20.11.2022).

18. Болдарь Г.Є., Губаль Д.О. Аналіз напрямів міжнародного співробітництва по протидії обігу фальсифікованих лікарських засобів в умовах пандемії COVID-19. Технологічні та біофармацевтичні аспекти створення лікарських препаратів різної направленості дії: матеріали VI Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (м. Харків, 11-12 листопада 2021 р.) X. : Видво НФаУ, 2021. С. 246-248. (Серія «Наука»). URL: <https://dspace.nuph.edu.ua/bitstream/123456789/27404/1/246-248.pdf>. (дата звернення 25.11.2022).

19. Болдарь Г.Є., Мичак С.О. Аналіз основних тенденцій міжнародного співробітництва у сфері протидії незаконному обігу наркотичних засобів та психотропних речовин. Сучасні досягнення фармацевтичної технології і біотехнології: матеріали IX Міжнародної науково-практичної конференції (м. Харків, 11-12 листопада 2021 р.). X.: Вид-во НФаУ, 2021. С. 77-79. URL: <https://atl.nuph.edu.ua/wp-content/uploads/2021/11/zbirnik-conf-atl-17.11.2021-1.pdf> (дата звернення 15.02.2023).

20. Болдарь Г.Є., Коник В.І. Аналіз актуальних питань кримінальної відповідальності за правопорушення, пов'язані з порядком формування та використання COVID-сертифіката. Сучасні аспекти створення лікарських засобів : матеріали II Міжнародної науково-практичної дистанційної конференції (1 лютого 2022 р., м. Харків). Харків : НФаУ, 2022. С.87-88. URL: <https://anchem.nuph.edu.ua/wp-content/uploads/2022/02/80-bolotov-2022-booktitle.pdf> (дата звернення 15.02.2023).

21. Винесено перший судовий вирок за підробку COVID-документів Аптека.ua.online. 09.12.202 р. URL: <https://www.apteka.ua/article/620506> (дата звернення 20.12.2022).

22. ZDNet 2020, Czech hospital hit by cyberattack while in the midst of a COVID-19 outbreak, accessible at <https://www.zdnet.com/article/czech-hospital-hit-by-cyber-attack-while-in-the-midst-of-a-covid-19-outbreak> (дата звернення 10.03.2023).

23. Drew v. Landmark Hospitals, LLC. <https://dockets.justia.com/docket/missouri/mowdce/2:2020cv04254/155664>. (дата звернення 30.01.2023).

24. Il aura fallu une pandémie pour que le monde découvre le rôle de la réanimation... URL: https://one-o-one.eu/fr/covid19?gclid=CjwKCAjwrJ-hBhB7EiwAuyBVXU_HDi0JytZ8p3i8VgjBkpUqY_gkOtX0Aix2TkbEW-AcHsMIblazaxoCSSEQAvD_BwE (дата звернення: 20.01.2023).

25. The NICE strategy 2021 to 2026. URL: <https://www.nice.org.uk/about/who-we-are/corporate-publications/the-nice-strategy-2021-to-2026> (дата звернення 22.11.2022).

26. Про затвердження переліку товарів (у тому числі лікарських засобів, медичних виробів та/або медичного обладнання), необхідних для виконання заходів, спрямованих на запобігання виникненню і поширенню, локалізацію та ліквідацію спалахів, епідемій та пандемій гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, операції з ввезення яких на митну

територію України та/або операції з постачання яких на митній території України звільняються від оподаткування податком на додану вартість : постанова Кабінету Міністрів України від 20.03.2020 р. № 224. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/224-2020-%D0%BF#Text> (дата звернення 20.10.2022).

27. Volkova, A., Boldar, G., Ryshchenko, O., & Proskurova, I. (2021). Research of approaches to formation of legislation in the sphere of online retail selling (distance selling) of medicines. *ScienceRise: Pharmaceutical Science*, (5(33), 64–70. <https://doi.org/10.15587/2519-4852.2021.201074>.

28. WHO policy brief: COVID-19 infodemic management, 14 September 2022. URL: https://www.who.int/publications/i/item/WHO-2019-nCoV-Policy_Brief-Infodemic-2022.1 (дата звернення 12.01.2023).

29. EUROPOL. COVID-19 – a sneaky threat. Disinformation and misinformation around URL: <https://www.europol.europa.eu/covid-19/covid-19-fake-news> (дата звернення 20.12.2022).

30. 25 млн гривень на рекламу вакцинації від COVID-19. *LexInform. Юридичні новини України*. 07.10.2022 р. URL: <https://lexinform.com.ua/zakonodavstvo/25-mln-gryven-na-reklamu-vaktsynatsiyi-vid-covid-19/> (дата звернення 10.10.2022).

31. WHO. COVID-19 pandemic triggers 25% increase in prevalence of anxiety and depression worldwide. URL: <https://www.who.int/news/item/02-03-2022-covid-19-pandemic-triggers-25-increase-in-prevalence-of-anxiety-and-depression-worldwide> (дата звернення 20.02.2023).

32. WHO highlights urgent need to transform mental health and mental health care. URL: <https://www.who.int/news/item/17-06-2022-who-highlights-urgent-need-to-transform-mental-health-and-mental-health-care> (дата звернення 20.03.2023).

33. WHO and ILO call for new measures to tackle mental health issues at work. URL: <https://www.who.int/news/item/28-09-2022-who-and-ilo-call-for-new-measures-to-tackle-mental-health-issues-at-work> (дата звернення: 27.02.2021).

34. Карантин через коронавірус призвів до тюремного бунту в Італії.

LB.ua.

09.03.2020

p.

URL:

https://lb.ua/world/2020/03/09/452041_karantin_izza_koronavirusa_privel.html (дата звернення 20.02.2023).

SUMMARY. The article identifies and analyses the main social and legal consequences of the COVID-19 pandemic in their inextricable interconnection. Attention is drawn to the amendments to the legislation of various countries relating to: the establishment of quarantine rules and related restrictions on certain human rights; provision of medical care and provision of medicines to the population; introduction of vaccines and vaccination of the population. The impact of the economic crisis in various sectors, as well as related problems in the labour market and employment are highlighted. The author reveals specific trends in the forms of offences committed in this emergency situation, and describes the urgent and predictable challenges for the healthcare system.

Keywords: pandemic, COVID-19, social stress, consequences, health care system.